

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
Peticijų komisijai

2023-10-31 Nr.

2023-10-19 Nr.

DĖL PETICIJOJE IŠDĖSTYTŲ PRAŠYMŲ IR SIŪLYMŲ

Atsakydami į Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos raštą „Dėl peticijoje išdėstytų prašymų ir siūlymų“, teikiame išvadą dėl Algimanto Rusteikos ir kitų peticijoje (2023-09-15 Nr. PC-26) išdėstytų prašymų ir siūlymų dėl Gyvenimo įgūdžių bendrosios programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1541, išbraukimo iš bendrųjų programų sąrašo:

1. Gyvenimo įgūdžių bendrąją programą¹ parengė Nacionalinės švietimo agentūros direktoriaus 2020-05-11 įsakymu Nr. VK-201 sudaryta darbo grupė², vadovaujama Socialinio-emocinio instituto direktorės dr. Daivos Šukytės ir Vilniaus universiteto profesorės dr. Nataljos Istominos³. Darbo grupei sudaryti buvo skelbtas viešas konkursas, kuriame galėjo dalyvauti mokslininkai ir mokytojai praktikai. Svarstant programos projektą viešosiose konsultacijose dalyvavo viešojo, privataus ir nevyriausybinio sektorių (tarp jų – Natūralaus šeimos planavimo asociacijos, Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos, Lietuvos tėvų forumo) atstovai ir pateikė siūlymus⁴.

2. Gyvenimo įgūdžių ugdymo bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijas⁵ parengė viena iš programos autorių dr. Daiva Šukytė ir Nacionalinės švietimo agentūros ugdymo turinio skyriaus specialistas Mindaugas Požėla. Pasiūlymus pateikė įvairių institucijų atstovai. Prigimtinių šeimų ir tėvų organizacijų atstovai galėjo ir gali pateikti savo siūlymus. Pabrėžiame, kad minėtos rekomendacijos skirtos tik mokytojams. Tai pagalbinė priemonė, padedanti mokytojui planuoti gyvenimo įgūdžių ugdymo(-si) procesą. Rekomendacijose pateikti informacijos šaltiniai nėra vieninteliai ir privalomi, jų gausu, todėl mokytojas yra laisvas pasirinkti kokia metodine literatūra remsis (taip pat ir lytiškumo ugdymui).

¹ <https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/48>

² <https://www.mokykla2030.lt/wp-content/uploads/2020/05/20-05-11-UT-Isakymas-del-BP-atnaujintoju-VK-201.pdf>

³ https://www.mokykla2030.lt/wp-content/uploads/2021/05/Gyvenimo-Igudziu-BP-pristatymas_2021-05-05.pdf

⁴ https://www.mokykla2030.lt/wp-content/uploads/2021/04/ATSAKYMAI-2021-03-29_i-siulymus_GIU_BP-projektui.pdf

⁵ <https://www.emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/176?r=1>

3. Pabrėžiame, kad Gyvenimo įgūdžių bendroji programa ir pamokos nesuderinamos su neigiamą poveikį nepilnamečiams darančios informacijos skleidimu. Gyvenimo įgūdžių dalyko tikslas – sudaryti galimybę kiekvienam mokiniui nuosekliai ugdytis gyvenimui svarbius įgūdžius: socialinius ir emocinius įgūdžius bei gebėjimus, sveikos gyvensenos nuostatas, mokytis saugoti savo ir kitų sveikatą ir gyvybę, pasiruošti kurti asmeninius ir profesinius santykius, pasirinkti profesinį kelią ir pan.⁶

4. Vytauto Didžiojo universitetas (toliau – VDU) įgyvendina gyvenimo įgūdžių mokytojų, dirbančių su 5–10 klasių mokiniais, kompetencijoms tobulinti akredituotą Nacionalinę kvalifikacijos tobulinimo programą „Gyvenimo įgūdžių mokomojo dalyko įgyvendinimas pagrindiniame ugdyme“ (programos apimtis – 270 akad. val., iš kurių 30 proc. skiriama praktikai. Ši apimtis atitinka 10 Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) kreditų)⁷. Programa sudaryta modulių principu: 1) Socialinis ir emocinis ugdymas: teorija ir praktika (3 kreditai), 2) Sveikatos ir gyvybės saugojimas (3 kreditai), 3) Krizių prevencija (2 kreditai), 4) Pamokos dizainas (2 kreditai). Programa sulaukė ypatingo mokytojų dėmesio. Nuo š. m. spalio 4 d. kompetencijas tobulina 210 mokytojų iš visos Lietuvos, nuo 2024 m. sausio 15 d. kvalifikacijos programoje pasirenkę studijuoti dar 330 mokytojų. Pažymime, kad Gyvenimo įgūdžių mokomojo dalyko mokymo kokybė yra labai svarbi kiekvienam mokytojui ir mokyklos vadovui. VDU parengta kvalifikacijos tobulinimo programa apima mokinių gyvenimo įgūdžių ugdymui svarbius tarpdalykinius kontekstus, kurie atskiruose dalykuose buvo pateikiami fragmentiškai ir (arba) įtraukti į pasirenkamas integruojamąsias ar prevencines programas. Kvalifikacijos tobulinimo programoje dėmesys yra sutelkiamas į plėtotę kompetencijų, kurios reikalauja interaktyvaus, į praktinį žinių taikymą ir elgsenos pokyčius kreipiančio ugdymo(si) proceso organizavimo ir atitinkamos didaktikos. Mokytojų kompetencijų plėtotės vertybinio kryptingumo siekiama stiprinant Bendrosiose programose įvardytas vertybes ir skatinant jas perteikti gyvenimo įgūdžių ugdomosiose veiklose. Mokytojai skatinami domėtis gyvenimo įgūdžių ugdymo aktualijomis ir metodologijos inovacijomis, jas kritiškai apmąstyti ir adaptuoti savo profesinėje veikloje.

5. Pažymime, kad modulio *Sveikatos ir gyvybės saugojimas 2.2.* temai *Lytiškumas, lytinė ir reprodukcinė sveikata* skiriama 6 teorinės, 3 praktinės ir 10 savarankiško darbo valandų. Šią temą, integruodami bendrosios programos siūlomą turinį pristato: VDU Santuokos ir šeimos

⁶ <https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/48?clases=&educations=&res=1&types=3>

⁷ <https://sc.bns.lt/view/item/467244>

studijų centro prof. dr. Birutė Obelenienė, VDU Švietimo akademijos docentė dr. Jūratė Česnavičienė, VDU Švietimo akademijos doktorantas ir Kauno Valdorfo mokyklos mokytojas Marius Bytautas, mokymų jaunimui ir suaugusiems lektorė Lina Januškevičiūtė, Lietuvos žmogaus teisių centro švietimo veiklų vadovė Paulina Drėgvaitė, Klaipėdos miesto Socialinės paramos centro bendruomenės slaugytoja Dalytė Fabijonavičienė. Užsienio šalių patirtimis dalijasi Dr. Eszter Salamon (Nyderlandai) su partneriais dr. Frank Hennesy (Airija), dr. Judit Horg (Vengrija), Prof. Dr. Ebba.Ossiannilsson (Švedija), Prof.dr. Morten Flate Paulsen (Norvegija). Šios žinios pateikiamos tiek tarptautinės tėvų asociacijos ekspertų, VDU mokslininkų, tiek NVO požiūriu, todėl peticijos teiginys, kad „... lytiškumo ugdymas bus vykdomas tik pagal LGBT, translytiškumo ir genderizmo ideologines nuostatas“ yra neteisingas ir klaidinantis visuomenę.

6. Pabrėžiame, kad bendrojo ugdymo mokyklose įgyvendinant Gyvenimo įgūdžių bendrąją programą nėra pažeidžiamas Konstitucijos 26 straipsnis ir kiti peticijoje minimi norminiai aktai, nes programos turinys apima ir šeimos vertybes, nėra ignoruojama tėvų ir rūpintojų teisė rūpintis vaikų ir globotinių auklėjimu pagal savo įsitikinimus. Nacionalinėje kvalifikacijos tobulinimo programoje šeima ir jos vertybės atskleidžiamos, o tarptautinės tėvų asociacijos atstovų dalyvavimas leidžia pristatyti sėkmingiausią Europos šalių patirtį šiuo klausimu.

7. Atkreipiame dėmesį, kad Nacionaline kvalifikacijos tobulinimo programa susidomėję mokytojai aktyviai dalyvauja mokymuose ir ją vertina teigiamai. Be to, jų pasisakymai pagrindžia, kad su atskiromis temomis mokytojai yra jau susipažinę, tačiau gyvenimo įgūdžių tematika aktyviai domisi ir siekia toliau tobulinti savo kompetencijas. Taip pat pažymime, kad ir iki šiol mokytojai turėjo galimybę dalyvauti mokymuose, seminaruose ir pan., skirtuose lytiškumo ugdymo tematikai. Todėl teigiame, kad viešojo erdvėje formuojama nuomonė, kad „mokytojai dar nėra apmokyti“, žeidžia jų orumą.

8. Atkreipiame dėmesį, kad Gyvenimo įgūdžių bendrosios programos įgyvendinimui pritaria Lietuvos moksleivių sąjunga⁸. Todėl būtina atsižvelgti į tikslinės grupės poreikius ir atliepti juos.

Patiekiame galutinę išvadą: peticijos autorių Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktas reikalavimas pripažinti negaliojančiais Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr.V-1541 „Dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo

⁸ <https://www.moksleiviai.lt/wp-content/uploads/2023/09/KREIPIMASIS-DEL-GYVENIMO-IGUDZIU-PROGRAMOS-VYKDYMO-LIETUVOS-MOKYKLOSE.docx-1.pdf>

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
— M C M X X I I —

Nr.V-1269 „Dėl priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ pakeitimo punktą 36.47 ir punktą 1.2.46 yra nepagrįstas.

Rektorius

Juozas Augutis

Monika Baltrūnaitė, el. p. monika.baltrunaite@vdu.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Vytauto Didžiojo universitetas, K. Donelaičio g. 58, LT-44248 Kaunas, Lietuva (2023-11-06 13:30:04)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL PETICIJOJE IŠDĖSTYTŲ PRAŠYMŲ IR SIŪLYMŲ
Dokumento rūšys	-
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-11-06 Nr. VDU-SR-945
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Juozas Augutis, Rektorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-11-06 11:59:03 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-11-06 11:57:43 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2021-07-07 14:01:08–2026-07-06 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Sandra Juškevičienė, Laikiniai einantis vadovo pareigas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-11-06 12:10:23 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-C
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-11-06 12:08:53 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2021-09-02 12:49:30–2026-09-01 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2023-11-06 13:30:04)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2023-11-06 13:30:04 atspausdino Monika Baltrūnaitė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-